

GEEN VEERKRACHT ZONDER HANDELSRECHTVAARDIGHEID

KLEINSCHALIGE LANDBOUWERS MOETEN CENTRAAL STAAN IN DE ONDERHANDELINGEN ROND DE MONDIALE KLIMAATCRISIS

De brandhaarden in het Amazonewoud, de mondiale sociale onrust, en de wereldwijde protesten voor het klimaat (Fridays for Future) maken duidelijk dat onze planeet zich in een noodsituatie bevindt. Een belangrijk signaal voor de 25ste Conferentie van de Partijen van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (UNFCCC). Kleinschalige landbouwers staan centraal in deze crisis. Zij worden steeds meer geconfronteerd met droogtes, overstromingen en onvoorspelbare weerspatronen. Vele van hen zien migratie als enige overlevingsstrategie, en kiezen er voor om hun velden achter te laten. Concrete en ambitieuze

actie is hoognodig nodig om de bekommernissen rond migratie en voedselonzekerheid tegemoet te komen en zo de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDGs) alsnog te behalen. Om die reden roept de fairtradebeweging de partijen van de UNFCCC op te erkennen dat een eerlijk handelsbeleid en eerlijke handelspraktijken cruciale componenten zijn in klimaatmitigatie en -adaptiestrategieën. Investerings zijn noodzakelijk om te werken aan een veerkrachtige economie gebaseerd op sociale en economische rechtvaardigheid.

Hoe klimaatverandering de kwetsbaarheid van kleinschalige landbouwers versterkt en hun armoedesituatie verergert

- > Bijkomende ecologische druk op landbouwgronden verhoogt bestaande risico's met betrekking tot het levensonderhoud, voedselsystemen, biodiversiteit en infrastructuur, alsook de gezondheid van mensen en de ecosystemen waarin ze leven. Klimaatgerelateerde risico's, waaronder het voorzien in eigen levensonderhoud, toegang tot voedsel en water, zullen toenemen naarmate de aarde verder opwarmt.
- > Bevolkingsgroepen -en in het bijzonder vrouwen- die afhankelijk zijn van landbouw voor hun inkomsten zijn disproportioneel meer kwetsbaar voor de gevolgen van klimaatverandering.
- > Kleinschalige landbouwers worden geconfronteerd met droogtes, overstromingen, stijgende temperaturen en onvoorspelbare variatie in neerslag, wat de opbrengst en kwaliteit van hun productie negatief beïnvloedt.
- > Zonder ingrepen is de opwarming van de aarde in staat om de groei in wereldwijde landbouwopbrengsten te doen afnemen tot 30% in 2050, wat invloed zou hebben op 500 miljoen kleinschalige boeren wereldwijd.
- > Tegen 2030 zal de klimaatcrisis volgens voorspellingen meer dan 100 miljoen mensen in ontwikkelde landen onder de armoedegrens duwen.
- > Kleinschalige landbouwers dragen substantieel bij aan de voedselvoorziening van de steeds groeiende wereldbevolking - in Azië en Sub-Sahara-Afrika zijn ze verantwoordelijk voor 80% van de totale voedselvoorziening.

1. Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), Special Report on climate change desertification, land degradation, sustainable land management food security and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems.
2. IPCC, Special Report on Global Warming of 1.50C.
3. Global Commission on Adaptation, Adapt Now: A Global Call for Leadership on Climate Resilience.

Oneerlijke prijzen ondermijnen de veerkracht van kleinschalige landbouwers

De klimaatcrisis is in grote mate te wijten aan de hedendaagse dominante ondernemingsmodellen die winst vooropstellen ten koste van het welzijn van onze planeet en haar bewoners. De grote meerderheid van kleinschalige landbouwers, in totaal zo'n 800 miljoen, hebben niet de mogelijkheid te investeren in klimaatadaptatie of -mitigatie. Oneerlijke handelspraktijken in mondiale aanvoerketens zorgen ervoor dat deze landbouwers niet de middelen hebben om te opteren voor landbouwmethoden die de impact van klimaatverandering helpen te mitigeren. Bovendien hebben landbouwers vaak geen toegang tot financiering of verzekeringsstelsels die hen zou beschermen tegen de gevolgen van de opwarming van de aarde. Ons huidige consumptie- en productiemodel, alsook het gebrek aan regelgeving in het voordeel van eerlijke en duurzame bedrijfspraktijken, in het bijzonder in de landbouw- en voedselsector, belemmeren ambitieuze pogingen tot bescherming van het leefmilieu en maken het moeilijker om tegemoet te komen aan de noden van de kleinschalige landbouwers in de vuurlinie van de klimaatcrisis.

Er zijn echter praktische oplossingen om deze oneerlijke handelspraktijken tegen te gaan. De fairtradebeweging kent haar oorsprong in de strijd tegen de disfunctionele conventionele aanvoerketens. Deze bestendigen wereldwijd de armoede van gemarginaliseerde gemeenschappen in plaats van wederzijds voordelige handelsrelaties op te zetten. De fairtradebeweging brengt een eerlijk en duurzaam bedrijfsmodel in de praktijk, gericht op een betere verloning en prijs via een transparante handelsrelatie. Ze verzekert waardige werkomstandigheden en legt de macht in de handen van zij die voordien onderaan de voedselketen stonden. De fairtradebeweging pleit actief bij overheden, de Europese Unie en internationale instituties voor een eerlijk handelskader zodat de transitie naar een eerlijk en duurzame mondiale economie kan worden ingezet. Deze inspanningen zijn er onder andere op gericht de veerkracht van kleinschalige landbouwers en arbeiders te versterken. De fairtradebeweging staat voor een nieuw sociaal contract tussen landbouwers, producenten, arbeiders, overheden en consumenten met het oog op het bereiken van sociale en ecologische duurzaamheid die nodig is om de klimaatcrisis te lijf te gaan.

De fairtradebeweging roept de partijen van de UNFCCC op de COP25 op om oneerlijke handelspraktijken en machtsonevenwichten in aanvoerketens aan te pakken en duurzame productie en consumptie op te nemen in de klimaatonderhandelingen. Ongelijkheid en klimaatverandering zijn intrinsiek gelinkt en zo ook de oplossingen. Elk jaar is van belang. Elke beslissing telt. Elke 0,1°C is cruciaal. Het eerlijk verdelen van toegevoegde waarde over de aanvoerketens maken het mogelijk sociale en ecologische doelstellingen te bereiken en de kosten van de transitie naar duurzame productiemethoden rechtvaardig te verdelen.

S

- > Kleinschalige landbouwers moeten deel uitmaken van de oplossing van de klimaatcrisis. Verzeker daarom hun participatie in het uittekenen van nationale klimaatactieplannen en in het ontwikkelen van de Nationaal Vastgestelde Klimaatdoelstellingen (NDCs). Kleinschalige boeren zijn niet enkel de grootste slachtoffers van klimaatverandering, ze hebben ook de nodige ervaring en traditionele kennis die ingezet kan worden in het zoeken naar oplossingen.
- > Ontwikkel nationaal beleid dat de toegang tot gepaste financiële en technische ondersteuning voor kleinschalige landbouwers verzekert zodat ze in staat zijn te investeren in klimaatadaptatie en de nodige interventies kunnen uitvoeren zodat hun levensonderhoud gegarandeerd is.
- > Stem de gunningscriteria en -procedures van financiële mechanismen zoals het *Green Climate Fund* af op kleinschalige landbouwers en hun organisaties zodat ze zonder al te veel administratieve last toegang hebben tot deze fondsen. Bijzondere aandacht moet besteed worden aan vrouwelijke landbouwers en arbeiders, gezien hun gebrekkige toegang tot technische ondersteuning, capaciteitsopbouw en financiering voor klimaatadaptatie en -mitigatiemaatregelen.
- > Promoot mechanismen waarbij ondernemingen de sociale en ecologische kosten van hun activiteiten moeten internaliseren.
- > Ontwikkel handels- en landbouwbeleid dat transparantie en klimaatactie bij alle belanghebbende in de voedselketens stimuleert, bijvoorbeeld door een verplichte zorgplicht voor bedrijven inzake mensenrechten (HRDD) in te voeren zonder dat de kosten hiervan worden doorgespeeld naar de zwakste schakels in de voedselketen.

- > Investeer in agronomisch onderzoek in gebieden die het hardst worden getroffen door klimaatverandering en promoot veerkrachtige landbouwpraktijken waarbij de kleinschalige landbouwer centraal staat. Bijvoorbeeld de instandhouding van biodiversiteit, agrobosbouw technieken en beleid dat traditionele kennis en voedselsoevereiniteit promoot.
- > Promoot duurzame consumptie via publiek aankoopbeleid, handelsbeleid, educatieve programma's en andere maatregelen waarbij SDG 12 centraal staat als efficiënt instrument voor de transitie naar agro-ecologie en andere praktijken die de risico's van de klimaatcrisis mitigeren. Daarbij moet steun verleend worden aan artisanale productie en soortgelijke koolstofneutrale productiemethoden die een alternatieve maar duurzame inkomstenbron opleveren. In sectoren zoals koffie en cacao moet duurzame consumptie en productie bijdragen aan de strijd tegen ontbossing.

Conclusie

Een nieuw economisch model is mogelijk. Fair Trade kan alleen echter niet de nodige schaal bereiken die nodig is om het hoofd te bieden aan mondiale uitdagingen als klimaatverandering en ongelijkheid in aanvoerketens. Het huidige economische systeem moet dringen worden getransformeerd. Om dit te bewerkstelligen mag niet alle last op de schouders komen van consumenten die verandering eisen via

hun aankoopbeslissingen. Nationale overheden en in belangrijke mate ondernemingen over de hele wereld moeten samenwerken om een duurzame en inclusieve economie te bewerkstelligen. Rechtvaardige handel is een essentieel element in een effectieve aanpak van de klimaatcrisis en in het belang van zowel de mens als de planeet.

Gesteund door ondergetekende organisaties

Commerce Équitable France

Coordinadora Estatal De Comercio Justo

Association Equo Garantito

Italian General Assembly of Fair Trade

EZA Fairer Handel

Fair Trade Advocacy Office

Fair World Project

Fairtrade International

Forum Fairer Handel

GEPA - The Fair Trade Company

Oxfam

Polish Fair Trade Association

Scottish Fair Trade Forum

Swiss Fair Trade

World Fair Trade Organization

World Fair Trade Organization-Europe

